

Хулосаи

комиссияи ташхисии Шўрои диссертатсионии 6D. КОА – 027 дар назди Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров оид ба диссертатсияи Мамадҷонов Самеъҷон Ҳабибуллоевиҷ “Асосҳои педагогии рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой дар раванди таҷрибаомӯзии педагогӣ”, ки барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) пешниҳод гардидааст.

Дар шароити дигаргуниҳои куллӣ дар ҳаёти маърифатии ҷомеаи муосир, пайвастшавии Тоҷикистон ба фазои умумиҷаҳонии таҳсилот - тағирии парадигмаи таҳсилот коркард ва татбиқи стратегияи самарабахши рушди омодагии касбии омӯзгорони оянда аҳамияти маҳсус қасб менамояд, зеро муаммои тарбияи мутахассисони дорои тафаккури инноватсионӣ, фарҳанги ҷаҳоншиносӣ ва шуури бисёрфарҳангиро ҳал ҳоҳад кард. Барои татбиқи ин вазифаҳо омода намудани педагоге, ки соҳиби тафаккури эҷодӣ ва фаъол буда, ба амалисозии равандҳои инноватсионӣ қобилият дорад, зарур аст, зеро ворид гаштан ба низоми вазифаҳо, ки нақши тозаи иҷтимоиро ҳамроҳӣ мекунанд, бо ҳоҳиши қабули ин нақш дар сатҳи омодагии касбию психологӣ, ҳадафу ният, иртиботи бевосита дорад, ки ҷузъи муҳимтарини қобилият ва салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой мебошад. Омодагии омӯзгор ба фаъолияти созмондехӣ аз ҷумлаи муаммоҳоест, ки ҳамеша муҳиманд: вазифаҳои иҷтимоию иқтисодии ҷомеа тағиир мейбанд, ба омодагии насли наврас талаботи нав ба миён гузошта мешавад ва ин дар дидгоҳҳо нисбат ба низоми омодагии касбии омӯзгор инъикос мейбад.

Ба андешаи муаллиф, барои омода намудани омӯзгорони оянда ба фаъолияти идоракунӣ, ташаккули қобилиятҳои созмондехии онҳо ҷораҳои мушахҳаси амалие заруранд, то ин ки ҳалли мушкилоти раванди ташкили фаъолияти хонандагон имконпазир гардад.

Муаллиф дар асоси омӯзиш ва таҳлили адабиёту рисолаҳои таҳқиқшуда ба хулосае меояд, ки дар шароити ҷумҳурии мо то кунун таҳқиқоти алоҳидай муаммои мазкур мавҷуд нест. Дар асоси гуфтаҳои боло метавон ба ҷунун хулоса омад, ки мавзӯи барои пажуҳиш интиҳоб гардида масъалаи басо муҳими илми педагогика буда, таҳқиқи илмии он барои ҳалли муаммоҳои мавҷуда оид ба рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой бозёфтҳои тозаи илмиро дастрас менамояд, ки онҳо барои ганӣ гардонидани назария ва амалияи илми педагогика мусоидат мекунанд.

Мавзӯи интиҳобнамудаи Мамадҷонов Самеъҷон Ҳабибуллоевиҷ “Асосҳои педагогии рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи

синфҳои ибтидой дар раванди таҷрибаомӯзии педагогӣ” вобаста ба андеша, тавсияву пешниҳодот дар шароити кунунӣ фавқуззикр маҳсуб меёбад.

Унвонҷӯ оид ба мавзӯи интихобнамуда маъхазҳои зиёди илмиро мавриди омӯзишу таҳлил қарор дода, дар ҳамин асос мундариҷа, вазифа, навигарӣ, аҳамияти амалию назариявӣ, муҳтавои илмии ба ҳимоя пешниҳодшавандай диссертатсияро тарҳрезӣ намудааст.

Дар муқаддима талаботи мавҷуда нисбат ба бандубости қисмати илмии рисолаҳои илмӣ риоя гардида, кӯшиш ба ҳарҷ дода шудааст, ки мубрамияти мавзӯи интихобкардашуда ба таври илмӣ асоснок карда шавад.

Аз ҷониби унвонҷӯ ба таври муфассал таҳқиқотҳои илмии файласуфон, педагогҳо, психологҳо ва методистон вобаста ба мавзӯи омӯхта шудааст, ки дар онҳо масъалаҳои умуминазариявӣ ва методологии рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони оянда дар раванди таълими муассисаҳои таҳсилоти олӣ матраҳ гардидааст.

Дар диссертатсия дар баробари таҳлилу арзёбӣ карда шудани нуқтаи назари олимон, ҳамзамон камбудӣ ва муваффақиятҳои муассисаҳои таҳсилоти олӣ дар ташаккули қобилияти созмондехии омӯзгорони оянда дар раванди таълим ва гузаронидани таҷрибаи педагогӣ кушода дода шуда, барои пурзӯр намудани кор дар ин самт тавсияҳои судманд пешниҳод карда шудааст.

Умуман, муаллифи диссертатсия дар натиҷаи ковишиҳои мӯшикофонаи илмӣ маводи фаровонеро гирд оварда, дар ин замина ақидаҳои худро баён намудааст. Маҳсусан, пешниҳод ва нуқтаи назари муаллиф дар бораи технологияи роҳбарӣ ба ҳудтарбиякунии қобилияти созмондехии донишҷӯён, методикаи ташхиси сатҳи рушди қобилияти созмондехӣ ва барномаи курси маҳсуси «Асосҳои педагогии омодагии донишҷӯён ба фаъолияти созмондехӣ» бояд дар раванди такмили омодагии кадрҳои педагогии муассисаҳои таҳсилоти умумии миёна, дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва миёнаи қасбӣ, низоми баланд бардоштани сатҳи таҳассуси кадрҳои педагогӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Дар диссертатсия маводи фаровон аз таҷрибаи факултетҳои таҳсилоти ибтидой ва педагогикаи маҳсус, психология ва таҳсилоти томактабӣ ва таҳсилоти ғоибонаи Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Бобоҷон Гафуров, факултети педагогии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон оид ба таҷрибаи рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой дар раванди таълими фанҳои психология, педагогика ва гузаронидани таҷрибаомӯзии педагогӣ таҳлилу натиҷагирий карда шудааст.

Пояи таҳқиқотӣ ва татбиқи амалии нуқоти илмӣ, методҳои илмӣ – таҳқиқотӣ, корҳои анҷомдода дар ҳар як давраи таҳқиқот, мантиқи фикрронӣ ба талаботи мавҷуда ҷавобгӯ мебошанд.

Дар рафти таҳлили диссертатсия ошкор карда шуд, ки фарзияи он пурратасдики худро ёфтааст ва дар натиҷаи гузаронидани корҳои зиёди таҷрибай - озмоиши унвонҷӯ Мамадҷонов Самеъҷон Ҳабибуллоевич оид ба рушди қобилиятҳои созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой дар раванди таълими фанҳои сикли психологии педагогӣ ва таҷрибаомӯзии педагогӣ дар муассисаҳои олӣ ба дастовардҳои нави илмӣ ноил гаштааст.

Дар рафти омӯзиш ва таҳлили диссертатсияи Мамадҷонов Самеъҷон Ҳабибуллоевич камбудиҳо ошкор карда шуданд, ки онҳоро унвонҷӯ дар муддати муайян ислоҳ намуд.

Натиҷа, хулоса ва тавсияҳои муаллиф фаҳмиши муосири ташкили кори таълимро бо истифода аз рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой дар раванди таҷрибаомӯзии педагогӣ ва муайян намудани унсурҳо ва дигар паҳлӯҳои падидай мазкур мусоидат менамоянд.

Диссертатсия бо талаботи банди 44 - и Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябрь соли 2016, таҳти №505 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Он фарогири масъалаҳоест, ки барои рушди илми педагогика муҳим арзёбӣ мегардад.

Диссертатсия аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии мантиқӣ мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои навини илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Мавзӯъ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 13.00.01. - педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ), ки аз рӯи он ба Шӯрои диссертатсионӣ мувофиқи фармоши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 7-уми декабри соли 2017, таҳти №78 ҳукуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад. Ҳамзамон таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯйи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвони илмӣ дода мешавад, мувофиқат меқунад.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 14 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 4 мақолаи дар маҷалаҳои илмии тақризшавандай тавсия намудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ба табъ расонида шудаанд ва ҳамаи онҳо бо мазмун ва мавзӯи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд.

Саҳми шахсии унвонҷӯй дар таҳқиқ ва ба даст овардани натиҷаҳо дар навъҳои гуногуни фаъолият: илмӣ, педагогӣ, ташкилий ва методӣ зохир гардидааст.

Натицаҳои ҳосилшуда, ки дар хулосаҳои ҷамъбастии диссертатсия ифода ёфтаанд, фарзияни тақиқро тасдиқ менамоянд ва ҳаллу фасли доираи масъалаҳои онро собит месозанд.

Автореферат дар мутобиқат бо мантиқи таҳқиқ таҳия гардида, муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамояд. Натицаҳои илмие, ки унвончӯй ба даст овардааст, ба ихтисоси 13.00.01 педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) мувофиқанд.

Дар таҳқиқоти диссертационии Мамадҷонов С. Ҳ. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 109 – и Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертационӣ гувоҳӣ медиҳад.

Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуччатҳои пешниҳод намудаи Мамадҷонов С. Ҳ. маълумоти ғайрисаҳех, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи унвончӯй ба чоп расонида шуда, мавҷуд намебошанд.

Боназардошти ин диссертатсияи Мамадҷонов Самеъҷон Ҳабиуллоевич “Асосҳои педагогии рушди қобилияти созмондехии омӯзгорони ояндаи синфҳои ибтидой дар раванди таҷрибаомӯзии педагогӣ” барои дарёftи дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 - педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (ilmҳои педагогӣ) ба ҳимоя тавсия карда мешавад.

Раиси
комиссияи эксперти, доктори
ilmҳои педагогӣ, профессор
Абдуллоева М.А.

Аъзоён:
доктори илмҳои филологӣ, профессор
Абдуқодиров А.
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент
Шарипов Э.

